

برنامه زردشت

سال ۱۳۴۸، با خوشی و خرمی فرا رسید. آرزومندیم که نوید بخش پدید آمدن آشتی و دوستی در میان همه مردم جهان و همراه با آسایش و آرامش برای جهانیان باشد.

ازچندی پیش گروهی از ایران دوستان ومیهن پرستان سفارش کرده بودند که در باره برنامه زردشت چیزهائی بنویسم و چکیدگی از دستورهای آن نخستین آموزگار دینی جهانی را نمایان سازم. اینک که دنباله نورو باستانی و آغاز بهار سال نو میباشد ونخستین شماره سال نوی ارمغان به دوستان گرامی ارمغان میشود، نیکوچنان دیدم که سفارش یاران را به کاربندم واندکی از آنچه را که خواسته اند در اینجا بنویسم و در دسترس پژوهندگان بگذارم. گرچه بیشتر خوانندگان ارجمند در باره آئین زردشت و برنامه او، بیش از من آگاهی دارند، ولی با همدی اینها، برابر شیوه گویندگی و نویسندگی. باید چندی یکبار، چیزهائی را هم که مردم میدانند، از نو یادآور شد و گوشزد کرد تا بهتر در دلها نشیند و ارزش خود را نمایان سازد. بی گمان روزی چند بار خواندن نماز و نیایش هم روی همین پایه است. یعنی برای یادآوری و ژرف بینی است تا فراموش نشود و مانند درس دبستان و دبیرستان و دانشگاه، همچون دور - نماهای چشم گیر و دلنشین، در روی پردهی دل نمایان گردد.

ازپیش گفتار میگذریم و بر سر داستان باستان میآئیم که داستانی است ایزدی و آموزشی ودانستن آن برای همه گان سودمند میباشد. زیرا داستان شیرین و دلنشین یا برنامه سودبخشی است که برابر دلخواه و آرزوی همه مردم جهان است و به گروهی

ویژه یا کشوری ویژه بسته گی ندارد .

اگر چه زایش و پیدایش این فرخنده پیک آسمانی وابسته به روزگاران بی کهن است که نزدیک به ۸۵ سده پیش میرسد ، اما جای بسی شگفت و ژرف بینی است که گفته ها و برنامه هایش در آن زمان بخوبی بر پایه دانش و بینش پی ریزی شده ، و پس از گذشتن این روزگار دور و دراز ، اکنون که روزگار گسترش فروغ فرهنگ و دانش است ، همه آنها تازگی دارد و درخور پسند بزرگان جهان میباشد و یکی پس از دیگری در برنامه های جهانی جایگزین میگردد و کم کم به کار میرود و ارزش جهانی خود را مینمایاند . برآستی برای ایرانیان مایه سرافرازی است که امام میهنشان چنین فرزند برتر منشی آورده و چنین رهبر روشن بینی را در دامن مهر خود پرورانیده است .

چکیده برنامه این پیام آور بزرگ آریائی ، رویهم رفته در پیرامون آبادی جهان و برخوردار شدن از زندگانی خوش و خرم ، همراه با دوستی و یگانگی جهانیان میباشد . یعنی مردم باید کارکنند و زمین را آباد سازند . باید همه با هم دوست و یگانه باشند . باید از بار و بر کار و کوشش خود بهره ببرند و زندگی را با شادمانی بگذرانند .

با سخن کوتاه ، برنامه زردشت برنامه شاد زیستن و زندگی را با شادمانی گذراندن است . اما این شادمانی باید از راه راستی و درستی و همراه با شادمانی همگانی باشد . چنانکه در بند یکم از بخش ۲۸ یسنا ، در این باره با اهورا مزدا راز و نیاز میکند و میگوید :

(اینک در نماز دستها را بلند کرده ، در کارها برای همه شادمانی خواستارم ای گوهر نخستین . ای مزدای خوشبختی افزای پاک) .

اینها که گفته شد ، چکیده برنامه زردشت است . اما شاخ و برگها و ریزه کاریهای

آنها ، در بخشهای سه گانه آویستا که به نامهای (یسنا ، ویسپه رد ، یشتها) میباشند بدرازا نوشته شده است .

چنانکه میدانیم ، نخستین پایه آئین باستانی در پیروی از دستورهای دینی و پیمودن پایدهای خوشبختی و بدست آوردن نام نیک جاودانی ، از اندیشه‌ی نیک آغاز میگردد که برآستی سرچشمه همه نیکی‌هاست . یعنی آدم باید در زندگی خوب بیندیشد و مغز و روانش را از آلودگی‌های زیان‌آور پاک‌کند و خود را برای سودبخش بودن به جهان و جهانیان آماده سازد . اگر چنین باشد بی‌گمان پیش میرود و گفتار و کردارش خوب میشود و باروبر نیک میدهد و سرافراز و خوشبخت میگردد .

همانجوریکه میدانیم ، پس از نخستین پایه که اندیشه نیک باشد ، گفتار نیک و کردار نیک است که گفتار نیک در پایه دوم و کردار نیک در پایه سوم میباشد . یعنی اندیشه نیک در پیکردی سخنان شیرین و دلنشین نمایان میگردد و اینگونه سخنان جان پرور نیز کردار نیک بیار می‌آورد و این باروبرها جهان ایزدی را نمودار بهشت برین می‌سازد که در آویستا بنام (وهیستم آهوم) یعنی بهترین جهان یا بهترین زندگی یاد شده است . واژه‌ی بهترین ، ترجمه واژه‌ی بهشت در فارسی است که ساده شده‌ی واژه (وهیسته) در آویستا میباشد .

همه نمازها و نیایشهای آئین زردشت ، تار و پودهای برنامه خوب زیستن و آموزشهایی است برای جنبش و کوشش همراه با راستی و درستی و پدید آوردن بهترین زندگی و بهره‌ور شدن از داده‌های نیک اهورائی که به مردم جهان ارزانی داشته است .

برابر بودن زن و مرد در برنامه اشوزردشت ، یادآور ژرف بینی و همنش بلند آن رهبر دین و دانشی است که در هزاران سال پیش ، ارزش گروه زنان و آزادی

خدادادی آنان را روشن ساخته و در بند دوم از بخش (۳۰) یسنا فرموده است : ۱- زن و مرد باید خودشان راه خود را برگزینند) - در بند چهارم از کرده (۳) و یسپه رد ، از زنان پاك و خوب آموزش یافتند یاد میکند و میگوید : (آنچنان زنان پاك را می ستائیم که در اندیشه پاك بالاتر ، در گفتار پاك بالاتر ، در کردار پاك بالاتر ، خوب آموزش یافته نمونه توانائی . رسا اندیش خوشبختی افزا هستند) .

گروه کشاورز در برنامه کهن ارزش بسزائی دارند . چه که آنها را بنام کشاورز زمین پرور میخواند و می ستاید .

در برنامه های زردشت ! برای گرداندن پیروان دینهای دیگر به این دین باستانی و نام زردشتی به خود گذاشتن ، چیزی به چشم نمیخورد . بلکه آماجش نیک پرورش یافتن مردم جهان و سود بخش بودن آنان است در هر دینی یا در هر سرزمینی که باشند . سخنان بند ۱۴۵ فروردین پشت ، گواه این گفتار است که در آنجا فروهرهای مردان پاك و زنان پاك همه کشورها را می ستاید و میگوید : (فروهرهای مردان پاك همه کشورها را می ستائیم . فروهرهای زنان پاك همه کشورها را می ستائیم) .

ستودن مردان نیک و زنان نیک همه کشورهای جهان ، نمودار این است که زردشتی راستین و پیرو آئین مزدا کسی است که راست و درست و پاك و سود بخش باشد و از خود به جهان و جهانیان بهره برساند .

گروهی را می بینیم که دوری کردن از جنگ و بر زمین گذاشتن جنگ ابزار و آشتی همگانی را از دستورهای نوین رهبران خود می پندارند و به آن میبایند ، اما زردشت باستانی در هزاران سال پیش ، این برنامه را نیز در آئین خود گنجانده و در بند نهم از بخش ۱۲ یسنا فرموده است :

« می ستائیم دین نیک مزدا پرستی را که دور کننده جنگ و بر زمین گذارنده

جنگ ابزار و یگانگی دهنده است. - واژه یگانگی دهنده، ترجمه واژه آویستائی (خووه‌ئیت وه دتام) است که بمعنی خویشی دهنده و مردم را با یکدیگر یگانه کننده است.

به کار افتادن جوانان نیک اندیش و نیک گفتار و نیک کردار، برای پیشرفت و آبادی جهان و پدید آوردن زندگانی آسایش بخش، از ریزه کاریهای این برنامه است در بند سوم از کرده سوم و سپهرد، روی همین اندیشه اینگونه جوانان را به یاد می‌آورد و می‌ستاید و میگوید: « جوان نیک منش نیک گفتار نیک کردار نیک دین را می‌ستائیم ».

اینها سخنان کوتاهی بود از برنامه زردشت و آموزشهای سودمند او برای نیک پرورش یافتن و از خوشبختی‌های جهان آفرینش بهره ور شدن. امید است در آینده بازهم بتوانم در این باره چیزهایی بنویسم و سخنان دیگری را نیز به آگاهی خوانندگان گرامی برسانم.

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

اندرز

دروغ گفتن سعی در رسوائی کردن است. هیچ دروغی نیست که معلوم نشود و صاحبش رسوا نگردد و بدتر از هر دروغی ادعای بیجاست که بر طبقش دلیل موجهی نباشد.

(صفی علیشاه)